

OBITUARIS

Mestre, amic

SANTIAGO MIR PUIG (1947-2020)

Penalista

Dimecres ens va deixar Santiago Mir. Després de 50 anys d'amistat i mestratge ens ha deixat a molts orfes del seu lideratge acadèmic, personal i, molt especialment, moral. Per Mir el Dret Penal –el Dret del sistema penal– i la democràcia són indissociables: no concebia l'un sense l'altra. Les seves obres i la seva trajectòria en són la prova palmària. Qui en vulgui una revista completa la pot trobar al llibre que els deixebles i amics catalans, espanyols, europeus i americans li vam dedicar el 2017 arran de la seva burocràtica jubilació. Es tracta d'un ardu però gratíssim treball de que ens vam ocupar Jesús M. Silva, Mirentxu Cocoy, Maria Teresa Castiñeira i jo mateix.

Amb aquesta fructífera combinació, conseqüència d'intimes conviccions personals, el seu llegat i record no seran peribles. Així són els mestres. Recordo quan, fent pràcticament la vida a Bellaterra, on em va portar rescatant-me del premi del desterrament un cop vaig haver tornat d'una de les meves estades a Alemanya, vaig veure, com a discussió rere discussió, anaven naixent els seus apunts de Dret Penal que després publicaria en el seu canònic i original *Dret Penal espanyol*. Canònic i original, una antinomia que només els mestres saben superar: d'aquí ve el seu mestratge. Milers d'alumnes han estudiat amb el seu llibre i molts s'hi deuen haver divertit. Ho han fet, però no únicament, en els cur-

FUNDACIÓ INTERNACIONAL DE CIÈNCIES PENALS

sos ordinaris a la facultat de Dret, primer a l'Autònoma, i des del 1982, a la de la Universitat de Barcelona, on es va llicenciar en Dret el 1969 després d'abandonar la música.

Deien els romans que hi havia dues menes de lletrats: els juristes i els retòrics. Els primers perseguïen la veritat; els segons, més pràctics, guanyar el plet. Mir és inequívocament dels primers. Aquesta era l'essència del seu magisteri: raonament, mil vegades modelatge, estructura sòlida, innovació, projec-

ció a la comunitat i deixar fluir, no imposar mai.

Els que vam integrar la seva escola som, a més de peculiars perquè ens interessem fins al moll de l'os pel Dret i en concret pel Dret Penal, gent provinent dels quatre punts cardinals ideològics. La nostra homogeneïtat està en aquesta diversitat de classe, de trajectòria, de procedència, de tot. Doncs bé, aquesta amalgama personal ha estat vertebrada per Santiago Mir en el que s'ha anomenat i amb raó l'Es-

cola de Barcelona. En aquesta escola convivim no només en diversitat de personalitat sinó diversitat de formes d'entendre el Dret Penal, la política criminal i la seva projecció en la societat.

Aquesta diversitat conreada per Mir Puig és el que ha donat prestigi als penalistes que la integren, ja unes quantes desenes en l'àmbit acadèmic, cosa que genera no pas poca admiració. Aquesta intel·lectualitat humana o aquesta humanitat intel·lectual és el que aquests di-

es tan tristos entenc que cal rememorar. La glossa de la seva obra s'ha fet, es fa i es farà, però avui no és el moment ni el lloc. Avui toca la persona, l'home, el mestre, l'amic. I aquí el posem al davant. Sense oblidar el seu mèrit: en tot el que tingui de bo avui el Dret Penal hi ha tingut un paper protagonista Mir Puig.

La Francesca, la seva companya inseparable, també en les peripècies universitàries des de la seva cà-

Mir era dels lletrats que perseguïen la veritat, i aquesta era l'essència del seu magisteri

tedra de Filosofia de Dret a l'Autònoma de Bellaterra, ha portat amb una enteresa admirable la llarguissima malaltia de Santiago Mir que, malgrat els mals pronòstics inicials, la ciència ha sabut regalar-li una dècada de pròrroga que ara, inopinadament, en un indolor vist i no vist, li ha estat arrabassada per múltiples complicacions. Tots dos, a en Santiago i la Francesca, els segueix l'Oriol, catedràtic, com els seus pares, però de Dret Administratiu. Sense oblidar el seu germà Carlos, magistrat a Barcelona.

Llegat i saga familiar. Llegat acadèmic. I llegat d'amistat.

JOAN J. QUERALT

Catedràtic de Dret Penal de la UB